Rapport fra forvaltningsrevisjon - Remidt IKS

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Heim kommune	26.11.2026	75/26

Saksbehandler Torbjørn Brandt
Arkivkode FE-217
TI-&58
Arkivsaknr 25/73 - 10

Forslag til vedtak
Kontrollutvalget slutter seg til revisors anbefalinger og legger rapport fra forvaltningsrevisjon av ReMidt IKS frem til behandling i kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret ber eierrepresentanten om å følge opp i representantskapet at styret i ReMidt IKS følger opp revisors anbefalinger om å:
    a. sikre systematisk oppfølging av identifiserte avvik og risikoforhold ved selskapets anlegg, slik at relevante myndighetskrav og tillatelser etterleves.
    b. styrke den systematiske oppfølgingen og dokumentasjonen av nødvendig opplæring og kompetanse blant ansatte.
    c. sikre riktig rapportering av eierkommunenes andel av selvkostfondene.
    d. gjøre en vurdering av om avsetning til etterdriftsfond er tilstrekkelig for å dekke framtidige forpliktelser knyttet til Gjølme deponi.
    e. sikre at alle fritidskunder har tilgang til løsninger som gjør det mulig å sortere og levere de avfallsfraksjonene som omfattes av krav om utsortering og separat innsamling.
2. Kommunestyret ber eierrepresentanten orientere kontrollutvalget om hvordan punkt 2 i vedtaket er fulgt opp innen 9. august 2028.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren sikre at dokumentasjonen av kommunens egne påslag på renovasjons- og slamgebyret er i samsvar med krav i selvkostregelverket.
4. Kommunestyret ber kommunedirektøren oversende en skriftlig redegjørelse til kontrollutvalget om oppfølgingen av punkt 4 senest innen 15. mai 2027.

Vedlegg
Rapport fra forvaltningsrevisjon av ReMidt IKS
Prosjektplan - Forvaltningsrevisjon ReMidt IKS
Utskrift av sak4_26

Saksopplysninger
Kontrollutvalgene i 16 av de 17 kommunene som eier ReMidt IKS, herunder Heim kommune, har bestilt en felles forvaltningsrevisjon i selskapet. Prosjektet bygger på kommunestyrets plan for forvaltningsrevisjon i inneværende valgperiode. Kontrollutvalgene sluttet seg til en felles prosjektplan i første kvartal 2026, og revisjonen er gjennomført i fellesskap av Revisjon Midt-Norge SA og Møre og Romsdal Revisjon SA i perioden oktober 2025 til september 2026. Samtidig med forvaltningsrevisjonen er det gjennomført en eierskapskontroll som rapporteres i egen sak.

Formålet med forvaltningsrevisjonen er å gi eierkommunenes kontrollutvalg et uavhengig grunnlag for å vurdere om ReMidt IKS forvaltes og drives i samsvar med lover, forskrifter og vedtatte prinsipper, samt å bidra med kunnskap og erfaringer som kan gi grunnlag for læring og forbedring.

I denne saken legges endelig rapport fra forvaltningsrevisjonen frem til behandling i kontrollutvalget.

Revisor har utarbeidet syv problemstillinger som besvares i rapporten. For hver problemstilling er det utledet revisjonskriterier som revisor har knyttet sine vurderinger til, og som leder frem til konklusjoner og anbefalinger.

Problemstilling 1 – Har ReMidt IKS etablert internkontrollsystem på overordnet nivå?
Til problemstillingen er det utarbeidet revisjonskriterier som gjelder system for internkontroll med lovpålagte oppgaver, avviks- og varslingsrutiner, etiske retningslinjer, personvern, datasikkerhet og informasjon til abonnentene.

Revisor har gjort følgende vurderinger:

- ReMidt har etablert et overordnet, prosessbasert kvalitetssystem med definerte prosesser og ansvar, risikovurderinger, samsvarsvurderinger og regelverksoppfølging, og er sertifisert etter ISO 9001 og ISO 14001.
- Myndighetstilsyn fra Statsforvalteren har samtidig avdekket mangler ved enkelte gjenvinningsstasjoner og omlastingsanlegg, blant annet knyttet til risikovurderinger, håndtering av farlig avfall og etterlevelse av krav i tillatelser.
- Selskapet har systemer for lesebekreftelse av styrende dokumenter, men oppfølgingen og dokumentasjonen av opplæring og kompetanse blant ansatte vurderes som utilstrekkelig.
- Selskapet har etablert tilfredsstillende rutiner og kanaler for avvik og varsling, etiske retningslinjer, personvern, datasikkerhet og informasjon til abonnentene, selv om enkelte digitale løsninger fortsatt er under utvikling.

På grunnlag av vurderingene konkluderer revisor med at ReMidt IKS har etablert et internkontrollsystem på overordnet nivå, men peker på gapet mellom system og etterlevelse ved enkelte anlegg samt behov for bedre oppfølging av kompetanse.

På grunnlag av vurderingene og konklusjonen har revisor utarbeidet følgende anbefalinger til ReMidt IKS:

- Sikre systematisk oppfølging av identifiserte avvik og risikoforhold ved selskapets anlegg, slik at relevante myndighetskrav og tillatelser etterleves.
- Styrke den systematiske oppfølgingen og dokumentasjonen av nødvendig opplæring og kompetanse blant ansatte.

Problemstilling 2 – Er beregning av renovasjonsgebyret i tråd med selvkostprinsippet?
Revisor har vurdert husholdningsavfall inkludert fritidsrenovasjon, slam og eventuelle gebyrpåslag hos kommunene.

Revisor har gjort følgende vurderinger:

- ReMidt har etablert systemer og rutiner for forkalkyle, etterkalkyle og selvkostregnskap for husholdning, fritid, slam og næring, og reviderer fordelingsnøkler årlig.
- Selskapet har samlet sett forvaltet selvkostfondene i samsvar med femårsregelen og generasjonsprinsippet. Rapporteringen av eierkommunenes andel av selvkostfondene har imidlertid vesentlige svakheter, da disse bygger på historisk videreførte saldoer fra før 2022 og ikke representerer faktiske selvkostfond på kommunenivå. Dette gir et feil grunnlag for kommunenes KOSTRA-rapportering og noteopplysninger i årsregnskapet.
- Flere kommuner har egne gebyrpåslag for indirekte kostnader, men ikke alle har fremlagt tilstrekkelig dokumentasjon til å etterprøve om påslagene samsvarer med faktiske kostnader.

På grunnlag av vurderingene og konklusjonen anbefaler revisor at:

- ReMidt IKS sikrer riktig rapportering av eierkommunenes andel av selvkostfondene.
- Eierkommunene sikrer at dokumentasjonen av påslag er i samsvar med krav i selvkostregelverket.

Problemstilling 3 – Er differensiering av renovasjonsgebyr i tråd med regelverket?
Revisor har vurdert differensieringen for husholdningsavfall, fritidsboliger og slam opp mot regelverket.

Revisor vurderer at gebyrene er differensiert etter objektive kriterier og reelle kostnadsforskjeller (størrelse på restavfallsdunk, tre servicegrader for fritidsboliger basert på avstand til kjørbar vei, samt oppmøtekostnad, tankvolum og tømmehyppighet for slam) for å motivere til avfallsreduksjon og gjenvinning. Revisor konkluderer med at ReMidt differensierer renovasjons- og slamgebyrene i tråd med regelverket, og har ikke utarbeidet anbefalinger til denne problemstillingen.

Problemstilling 4 – Behandles søknader om reduksjon og/eller fritak for renovasjonsgebyr i tråd med regelverket?
Revisor har vurdert ordninger for redusert gebyr, saksbehandling av fritakssøknader og klagebehandling opp mot forskrift og forvaltningsloven.

Revisor vurderer at selskapet har gode rutiner, standardiserte maler og rutiner for klagebehandling i tråd med forvaltningsloven. Enkelte vilkår knyttet til reduksjon og fritak gir rom for skjønn, men saksbehandlerne drøfter vanskelige saker internt for å sikre enhetlig praktisering og likebehandling. Revisor konkluderer med at ReMidt har system og rutiner som legger til rette for behandling i tråd med regelverket, og har ikke utarbeidet anbefalinger til denne problemstillingen.

Problemstilling 5 – Sikrer ReMidt IKS at det ikke skjer kryssubsidiering mellom selvkostområder og konkurranseutsatt virksomhet?
Revisor har undersøkt transaksjoner mellom ReMidt IKS og selskaper selskapet har eierinteresser i (som ReTrans Midt AS), samt fordelingsnøkler mellom husholdnings- og næringsavfall.

Revisor vurderer at det er et tydelig regnskapsmessig skille mellom husholdnings- og næringsavfall, og at kjøp og salg av tjenester mellom konsernselskaper skjer på forretningsmessige vilkår med et fortjenestepåslag på minst 10 prosent oppå selvkost. Revisor konkluderer med at det ikke er funnet indikasjoner på kryssubsidiering, og har ikke utarbeidet anbefalinger til denne problemstillingen.

Problemstilling 6 – Sikrer ReMidt IKS at det er etablert etterdriftsfond som kan ivareta framtidige krav til deponi?
Revisor har vurdert finansiell sikkerhet og avsetninger til avslutning og etterdrift (30 år) ved Gjølme deponi i Orkland kommune.

Revisor vurderer at det er usikkert om etterdriftsfondet (ca. 749 000 kroner ved utgangen av 2025) er tilstrekkelig til å dekke fremtidige forpliktelser. Fondet bygger på en beregningssats fra 2011 (30 kroner per tonn), og det er ikke gjennomført en nyere helhetlig vurdering av de fremtidige kostnadene.

På grunnlag av vurderingene og konklusjonen anbefaler revisor at ReMidt IKS:
- Gjør en vurdering av om avsetning til etterdriftsfond er tilstrekkelig for å dekke framtidige forpliktelser knyttet til Gjølme deponi.

Problemstilling 7 – Hvordan arbeider ReMidt IKS for å begrense forurensning og utnytte avfall som ressurs?

Revisor har vurdert tilrettelegging for kildesortering, ombruk, informasjon til abonnenter, miljøstyring og tilpasning til fremtidige krav.

Revisor vurderer at ReMidt arbeider systematisk med miljøstyring, ombruk og materialgjenvinning, og at andelen husholdningsavfall til materialgjenvinning har økt til 52,4 prosent i 2025. Revisor peker samtidig på at alle fritidskunder ennå ikke har tilgang til løsninger for utsortering av alle aktuelle avfallsfraksjoner, og at det er behov for videre forbedringer for å nå egne og fremtidige myndighetskrav.

På grunnlag av vurderingene og konklusjonen anbefaler revisor at ReMidt IKS:

- Sikrer at alle fritidskunder har tilgang til løsninger som gjør det mulig å sortere og levere de avfallsfraksjonene som omfattes av krav om utsortering og separat innsamling.

Høringssvar og uttalelser til rapporten
Foreløpig rapport ble sendt til ReMidt IKS for uttale. Selskapets uttalelse følger vedlagt rapporten (vedlegg 2, side 106). Selskapet redegjør der for sitt arbeid med kontinuerlig forbedring i internkontrollen, registerkontroll for fritidsboliger og pågående planer for utrulling av full kildesortering for fritidskunder.

Vurdering og konklusjon
Sekretariatets vurdering er at revisjonen i det aller vesentligste har besvart kontrollutvalgets bestilling, og at gjennomføringen av undersøkelsen er i samsvar med prosjektplanen. Revisors vurderinger fremstår som omfattende og grundige, og gir et godt og relevant grunnlag for å vurdere driften og forvaltningen av ReMidt IKS.

Forvaltningsrevisjonen gir nødvendig og nyttig informasjon som bør kunne bidra til læring og forbedring både i selskapet og i eierkommunene. Særlig viktig for eierkommunene er avklaringene knyttet til feil grunnlag for rapportering av kommunenes andel av selvkostfondene til KOSTRA og årsregnskapet, usikkerheten rundt tilstrekkeligheten av etterdriftsfondet ved Gjølme deponi, samt oppfølgingen av avvik ved selskapets anlegg.

Rapporten peker også på forhold som ligger direkte under den enkelte kommunes eget ansvar, nærmere bestemt kravet om at kommunale påslag på renovasjons- og slamgebyret skal være begrunnet og dokumenterbare i tråd med selvkostregelverket.

Kontrollutvalgets innstilling retter seg mot kommunestyret, både i rollen som eier av ReMidt IKS og som ansvarlig for kommunens egne gebyrpåslag, og bygger på revisors anbefalinger. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget slutter seg til revisors anbefalinger og oversender rapporten til endelig behandling i kommunestyret.